

23. září 1938, Praha

Přítomni:

předseda vlády a ministr národní obrany Syrový,
ministr zahraničních věcí dr. Krofta,
vnitřní Černý,
financí dr. Kalfus,
školství Šubrt,
spravedlnosti dr. Fajnor,
obchodu dr. Janáček,
železnic dr. Kamenický,
veřejných prací ing. Nosál,
zemědělství ing. Reich,
sociální péče dr. Horák,
zdravotnictví dr. Mentl,
pošt dr. Dunovský,
ministr pro sjednocení dr. Fric,
ministři ing. Vavrečka, dr. Bukovský, dr. Zenkl.

Předseda vlády zahájil schůzi o 9. hod. večerní a spolu s ministrem zahraničních věcí podal zprávu o poradě u presidenta republiky, které se vedle předsedy vlády a ministrů vnitřní, zahraničních věcí, financí, dr. Bukovského a dr. Zenkla zúčastnili předsedové a zástupci stran ve vládě zastoupených.

Podle referátu předsedy vlády a ministra zahraničních věcí bylo na poradě konstatováno, že anglický ministerský předseda Chamberlain odejel od kancléře Hitlera s nepořízenou pro nesplnitelné požadavky kancléřovy a že vlády francouzská a anglická sdělily dne 23.9. po 5. hod. odpoledne československé vládě, že dosud stále radily proti mobilisaci a podobným opatřením, ale že za dané situace musejí ponechat vládě československé, aby se sama o věci rozhodla, jen doporučují, pokud to jde, provedení diskrétní.

Francie posílá na hranice 22-25 divisí a ministerský předseda Daladier prohlásil vůči deputaci radikálně socialistické strany, že při napadení Československa půjde Francie do války jemu na pomoc.

Svaz sovětských socialistických republik upozornil Polsko, že v případě jeho útoku na Československo pozbyla by sovětsko-polská smlouva o neútočení platnosti.

Po všech úvahách dospěla porada u presidenta republiky k tomu, že snad jediná nevalná naděje na udržení míru je právě ve vojenských opatřeních a že pro bezpečnost Československa je nutna mobilisace.

Ministr veřejných prací zdůraznil nezbytnost mobilisace a vyslovil naději, že pak náraz vydržíme.

Na dotaz ministra spravedlnosti znova vylíčil **ministr zahraničních věcí** mezinárodní situaci, jak výše uvedeno, a vyvozoval z toho, že tedy nebudeme osamoceni.

Francie radila až k povolení hrozného ústupku území, protože její samotná pomoc by nestačila. Veřejné mínění anglické bylo získáno pro myšlenku, že nelze 3 1/2 mil. Němců držeti v našem státě proti jejich vůli, a když jsme vyslovili souhlas s revisí hranic, přejaly vlastně obě vlády závazek, že se to provede hladce. Když Hitler odmítl, vědí, že jde o celý náš stát. Proto již nezrazují od mobilisace.

To je sensační obrát obou těchto vlád.

Francie sama poslala 25 divisi na hranice a Daladier prohlásil, že při napadení Československa půjde Francie do války za každou cenu. Anglie jest vázána svým zájmem.

V Polsku pochopili skrytou hrozbu dnešního prohlášení SSSR a prý se již obrací protičeská nálada a zastavuje propaganda, jak potvrzuje náš vyslanec dr. Slávik.

SSSR původně trval na tom, že by šel na pomoc, půjde-li Francie, pak žádal alespoň většinové prohlášení Společnosti národů, že na Československo jest veden útok, nyní však již prohlásil, že stačí k jeho zákroku, když napadené Československo vznese protest ke Společnosti národů.

Rumunsko uznalo závazek jít na pomoc v případě napadení Československa Maďarskem.

Jugoslavie má těžší postavení, ale Stojadinovič prohlásil, že prý by šli také. Nelze to zcela věřit, ale jugoslávská veřejnost by se vzbouřila, kdyby nás Jugoslavie opustila.

Ministr zahraničních věcí nemůže říci, že vše se úplně splní, ale situace se tak změnila a to právě v důsledku posledního aktu minulé vlády, která za tehdejší situace nemohla jinak jednat.

Nyní nelze váhat. Všichni na poradě u presidenta republiky to uznali.

Chce-li Hitler válku, nebylo [by] tomu možno zabránit, ale hájit se můžeme mnohem lépe po mobilisaci a na dosavadních hranicích. Mobilisaci válku nevyprovokujeme, ale vypukne-li, povedeme ji za lepších podmínek.

Není ani vyloučeno, že mobilisace je jediný prostředek k zabránění válce.

Bez ní by bylo naše postavení strašné.

Předseda vlády podotknul, že anglický vyslanec sdělil, že Hitler chtěl na Chamberlainovi nemožné požadavky, takže se nedohodli.

Předseda vlády doporučuje mobilisaci jako správné a jedině možné opatření.

Lituje, že vláda musí v den zahájení své činnosti učiniti tak těžké rozhodnutí.

K dotazu ministra spravedlnosti, musí-li se rozhodnout ihned, předseda vlády přisvědčil.

Ministr zahraničních věcí znova zdůraznil, že na poradě u presidenta republiky bylo posléze dosaženo úplné jednomyslnosti o nezbytnosti mobilisace.

V Německu jsou mobilisovány prozatím 4 divise pořádkové služby pro zamýšlenou okupaci, což znamená přípravu útoku.

Ministr spravedlnosti na to prohlásil, že je těmi důvody přesvědčen o nutnosti okamžitého schválení mobilisace.

I. Mobilisace:

Usneseno navrhnouti panu presidentu republiky, aby nařídil podle §23 branného zákona povolati k činné službě osoby ve věku 40 let a mladší.

Zároveň schválena vládní vyhláška ze dne 23.9. 1938 o vstupu státu do
branné pohotovosti a to dnem 23.9. 1938.

II. Moratorium:

Schválen návrh ministerstva spravedlnosti č. 53.569/38-8 na opatření
Stálého výboru o přechodných úlevách při plnění soukromoprávních peněžitých
pohledávek, avšak s tím rozdílem, že opatření toto jest vydati jako vládní
nařízení podle zákona o obraně státu.

Konec schůze o 9 3/4 hod. večer.

Skončeno a podepsáno. 17 podpisů